

УДК: 657.421

*Катерина Разумова, д.е.н.
(доцент кафедри «Облік і аудит»,
Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

*Ольга Лубенченко, к.е.н.
(доцент кафедри «Облік і аудит»,
Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

*Олена Педора
(студентка гр. 1-ОА маг.,
Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

В статті розглянуто, що таке основні засоби згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» та Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». Встановлено, що первинні облікові документи не враховують вимоги МСБО, тому потребують удосконалення, а саме, включення інформації про справедливу вартість, збиток від зменшення корисності, суми очікуваного відшкодування активу та цінність використання активу в акти приймання-передачі ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів», ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів», ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів», ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів» та інші. Графік документообігу сприятиме контрольним заходам по збереженню основних засобів і прийняттю управлінських рішень щодо амортизації, оновлення, модернізації.

Облікова політика формує єдині методичні підходи до організації обліку основних засобів, обліковий персонал має конкретизувати метод нарахування амортизації та визначити способи оцінки основних засобів на дату балансу з метою визначення їх знецінення. Всі перелічені заходи в комплексі надають правдиву інформацію про стан основних засобів на СТОВ «Авангард».

Ключові слова: основні засоби, Положення (стандарту) бухгалтерського обліку, Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, первинні документи, графік документообігу, облікова політика, організація обліку, амортизація.

© Разумова К., Лубенченко О., Педора О., 2016

*Екатерина Разумова, д.е.н.
(доцент кафедри «Учет и аудит»,
Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

*Ольга Лубенченко, к.э.н.
(доцент кафедри «Учет и аудит»,
Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

*Елена Педора,
(студентка гр. 1-УА маг.,
Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ

В статье рассмотрены основные средства в соответствии с Положением (стандартом) бухгалтерского учета 7 «Основные средства» и Международным стандартом бухгалтерского учета 16 «Основные средства». Установлено, что первичные учетные документы не учитывают требования МСБУ, по этому нуждаются в усовершенствовании, а именно, включении информации о справедливой стоимости, убытке от обесценивания, сумме ожидаемого возмещения актива и ценности использования актива в акты приема-передачи ОС-1 «Акт приема-передачи (внутреннего перемещения) основных средств», ОС-2 «Акт приемки-сдачи отремонтированных, реконструированных и модернизированных объектов», ОС-6 «Инвентарная карточка учета основных средств», ОС-8 «Карточка учета движения основных средств» и другие. График документооборота будет способствовать контрольным мерам по сохранению основных средств и принятию управленческих решений касательно амортизации, обновления, модернизации.

Учетная политика формирует единые методические подходы к организации учета основных средств, учетный персонал должен конкретизировать метод начисления амортизации и определить способы оценки основных средств на дату баланса с целью определения их обесценивания. Все перечисленные меры в комплексе представляют правдивую информацию о состоянии основных средств СООО «Авангард».

Ключевые слова: основные средства, Положения (стандарты) бухгалтерского учета, Международные стандарты бухгалтерского учета, первичные документы, график документооборота, учетная политика, организация учета, амортизация.

*Ekaterina Razumova, Doctor of Economic Sciences
(Docent of Department «Accounting and Auditing», State Economy and
Technology University of Transport)*

*Olga Lubenchenko, Ph.D.
(Docent of Department «Accounting and Auditing», State Economy and
Technology University of Transport)*

Olena Pedora

(Student gr. 1-OA mag., State Economy and Technology University of Transport)

ACCOUNTING ORGANIZATION OF FIXED ASSETS

The article studies what presents basic means in accordance with the accounting regulation (standard) 7 «Fixed assets» and international accounting standard 16 «Fixed assets». It is established that in the primary accounting documents the requirements of IAS as they need improvement, namely inclusion of information on fair value, impairment loss, amount of the expected compensation and value in use in the acceptance and delivery certificates of FA-1 «Acceptance and delivery certificate of (internal displacement) fixed assets», FA-2 «Acceptance and delivery certificate of repaired, reconstructed and modernized objects», FA-6 «Inventory card of fixed assets», FA-8 «Account card of asset transaction» and others. Schedule for document flow will facilitate control measures to preserve fixed assets and make management decisions on amortization, renovation, modernization.

Accounting policy forms only methodological approaches to arrangements for accounting of fixed assets, accounting staff has to specify the method of amortization method and define ways to assess fixed assets on the balance sheet date in order to determine their impairment. All these measures provide the accurate information about the state of fixed assets at JV «Vanguard».

Keywords: fixed assets, accounting regulation (standards), international accounting standards, primary documents, schedule for document flow, accounting policy, arrangements for accounting, amortization.

Постановка проблеми. Без основних засобів не може здійснюватись ні один господарський процес, тому що основні засоби формують матеріально-технічну базу підприємства. Відмінною рисою основних засобів є їх багатократне використання в процесі виробництва. Однією з проблем діяльності підприємства вбачається підвищення ефективності використання основних фондів і виробничих потужностей, адже від цього залежить місце підприємства в економіці, його фінансовий стан та конкурентоспроможність. Від того, як правильно будуть використовуватися основні засоби, залежить ефективність всього процесу виробництва та розмір прибутку. Облік основних засобів відіграє важливу роль в прийнятті управлінських рішень щодо придбання основних засобів, їх ефективного використання в процесі виробництва, оновлення, реконструкції, модернізації тощо.

Виходячи з цього, облік основних засобів набуває особливої актуальності.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблема організації бухгалтерського обліку основних засобів присвячені праці багатьох вітчизняних науковців: Ф.Ф. Бутинця [1], С.Ф. Голов [2], Г.І. Гринмана [3], Я.Ю. Литвина [4], Г.Г. Кірейцева [5], В.Б. Моссаковського [6], М.Ф. Огійчука [7], П.М. Гарасима [8], Н.М. Ткаченка [9], М.Т. Білухи [10], В.П. Завгороднього [11], М.С. Пушкаря [12]. Але питання обліку основних засобів потребує подальшого дослідження, тому що зміни законодавства вимагають певних відповідей від облікового персоналу підприємств.

Мета статті полягає в узагальненні інформації щодо організації бухгалтерського обліку основних засобів та удосконаленні цього процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з П(С)БО 7, основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більший одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [13].

Також Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Організація обліку основних засобів – достатньо складна ділянка бухгалтерської роботи, до того ж сьогодні їх бухгалтерський та податковий облік, не зважаючи на своє зближення, здійснюються по-різному та ведуться окремо. Організація обліку основних засобів визначається як цілеспрямований вибір та безпосереднє упорядкування способів і прийомів збирання обробки та видачі достовірної та своєчасної вихідної інформації про наявність, рух, збереження та використання основних засобів із метою прийняття управлінських рішень.

Інформація про основні засоби є основою для характеристики фінансового стану і результатів діяльності підприємства. Достовірне визначення, оформлення, оцінка та облік основних засобів у фінансово-господарській діяльності відіграє важливу роль і безпосередньо впливає на результати бізнесу і ринкову ціну підприємства.

Розглянемо процес організації бухгалтерського обліку основних засобів, що схематично представлений автором на рис. 1.

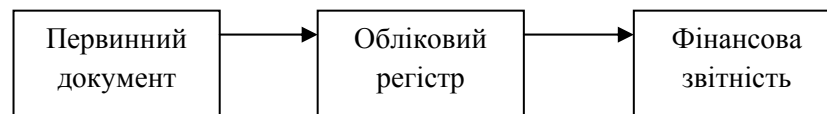

Рис. 1. Схема організації бухгалтерського обліку

У будь-якому господарстві обліковий процес, як технологічна сукупність складається з трьох етапів: первинного, поточного, підсумкового. На кожному етапі є такі основні об'єкти організації облікового процесу: облікові номенклатури; носії облікової інформації, рух таких носіїв, технологія забезпечення облікового процесу.

Змістом первинного обліку є первинне спостереження та сприйняття господарського факту (явища або процесу), вимірювання в натуральному та вартісному вираженні, фіксування в носіях облікової інформації – документах. До бухгалтерських документів висувають такі вимоги: наявність обов'язкових спеціальних реквізитів, забезпечення контролю за господарськими фактами складання звітних даних, зручність обробки, чіткість, компактність тощо. Інформація, яка відображена в цих документах, має бути правдивою, об'єктивною, достовірною, своєчасною, що відповідає економіко-правовим відносинам суб'єкта господарювання. Це, у свою чергу, дає можливість користувачам отримати фінансово-економічну інформацію про стан підприємства, що відповідає певним правилам, вимогам і нормам, є зрозумілою та прийнятною, тобто такою, яка визначена за єдиною методикою з використанням однакових типових форм документів.

Розглянемо первинні документи, що згідно з діючим законодавством використовують на підприємствах усіх форм власності (рис. 2).

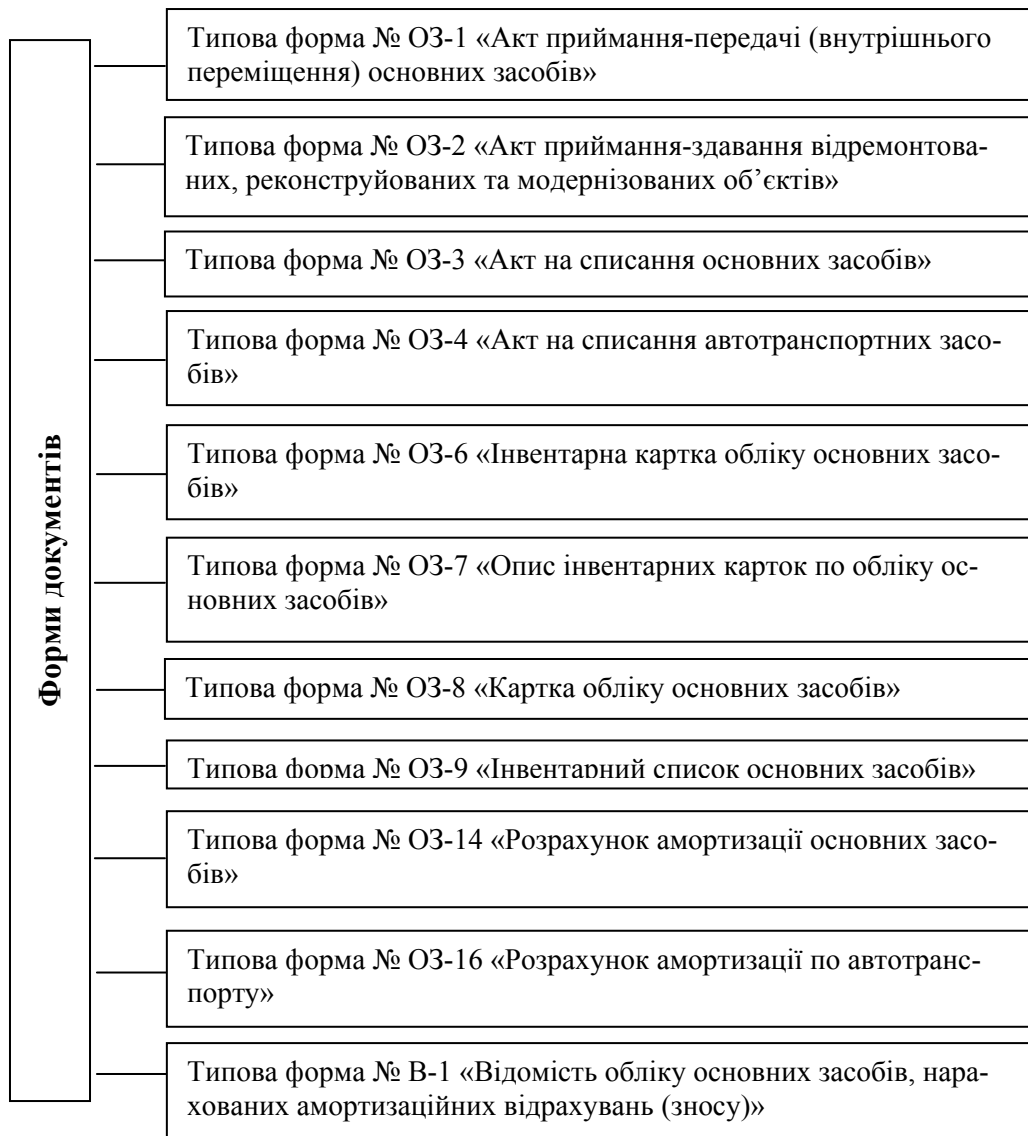

Рис. 2. Перелік первинних документів з обліку основних засобів, що використовують на підприємствах усіх форм власності

З 2012 р. згідно із ст. 12-1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [14] вітчизняні підприємства мають використовувати міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) і міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) [15]. Так, бухгалтерський облік основних засобів регулюється МСБО 16 «Основні засоби» [16]. МСБО 16 визначає такі категорії (рис. 3):

Категорії обліку основних засобів	
Балансова вартість	Сума за якою актив представляється у бухгалтерському балансі, що є його собівартістю, за вирахуванням накопиченого зносу або накопичених збитків від зменшення корисності
Собівартість	Сума грошових коштів або їх еквівалентів, випланих за актив, або справедлива вартість іншого відшкодування, відданого при придбанні або спорудженні активу
Амортизація	Систематичний і раціональний розподіл вартості активів, що амортизується протягом терміну його корисної експлуатації
Строк корисної експлуатації	Період, протягом якого очікується використання активу підприємством
Ліквідаційна вартість	Чиста сума, яку очікується отримати від остаточного вибуття активу після того, як закінчиться термін його корисної служби, за вирахуванням очікуваних витрат з вибуття
Справедлива вартість	Це сума, на яку можна обміняти актив в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами
Збиток від зменшення корисності	Перевищення балансової вартості активу над сумою його очікуваного відшкодування
Сума очікуваного відшкодування активу	Це більша з двох оцінок: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж активу або вартості його використання
Цінність використання активу	Теперішня вартість оцінених майбутніх грошових потоків, отримання яких очікується в результаті безперервного використання активу та його ліквідації наприкінці строку його корисної експлуатації

Рис. 3. Категорії обліку основних засобів, які використовуються в МСБО 16

Всі ці категорії мають бути враховані в первинних документах бухгалтерського обліку на дату балансу.

Для правильного упорядкування руху документів, та їх своєчасного надходження до бухгалтерії потрібно використовувати графіки документообігу. Під документообігом розуміють організовану систему створення, перевірки та обробки первинних документів в бухгалтерському обліку від моменту їх складання до здачі в архів. Розробка графіків для документів сприятиме зростанню ефективності облікової роботи та покращенню контрольних функцій на підприємстві. Автором розроблено графік документообігу щодо основних засобів для СТОВ «Авангард» (табл. 1).

ІНШІ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 1. Графік документообігу з обліку основних засобів на СТОВ «Авангард»

Назва	Складання і передача документа		Оперативна служба, яка використовує або обробляє документ			Надходження документа до бухгалтерської служби, його обробка та узагальнення даних		
	відповідальний за своєчасне та якісне складання і передачу документа	строки передачі первинного документа, на обробку і використання даних	служба, що прийняла документ	операції з документом	кому і коли передається документ	час приймання документа	обробка документа і узагальнення його даних	кому і в які строки передається документ
Рахунок постачальника на оплату за основні засоби	Зав. відділом матеріального постачання	В день отримання	Відділ матеріально-технічного постачання	Контроль акцепту	Бухгалтерській службі	Щодня до 16.00	Оплата або підготовка відмови від оплати	На другий день після отримання матеріалів завідуючому складом
ОЗ-1 «Акт приймання-передачі основних засобів»	Комірник на час надходження основних засобів	Кожного 1-го, 4-го, 8-го і т.д. числа	Відділ матеріально-технічного постачання	Контроль плану постачання	Бухгалтерській службі кожного 5-го, 9-го, 13-го числа	Щодня до 17.00	Контроль за змістом, визначенням цін	Бухгалтеру по обліку основних засобів не пізніше другого дня після отримання
ОЗ-1 «Акт внутрішнього переміщення основних засобів», Вимога на відпуск, внутрішнє переміщення основних засобів	Комірник при передачі основних засобів матеріально-відповідальній особі	Кожного 1-го, 11-го і 21-го числа	Відділ матеріально-технічного постачання	Обчислювальна обробка і складання зведених відомостей	Бухгалтерській службі не пізніше другого дня після отримання	Щодня до 17.00	Запис до облікових реєстрів	Поточний архів кожного 6-го числа

Вищезгадані вимоги мають бути відображені в обліковій політиці підприємства. В Наказі про облікову політику СТОВ «Авангард» автором класифіковані основні засоби таким чином:

1. Земельні ділянки.
2. Капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом.
3. Будівлі, споруди та передавальні пристрої.
4. Машини та обладнання.
5. Транспортні засоби.
6. Інструменти, прилади, інвентар.
7. Тварини.
8. Багаторічні насадження.
9. Інші основні засоби.

Крім того, облікова політика має визначати методи нарахування амортизації. За П(С)БО 7 та МСБО 16 їх п'ять:

- метод прямолінійного списання;
- кумулятивний метод;
- метод зменшення залишкової вартості;
- метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- виробничий метод.

Найбільш розповсюджений – прямолінійний метод, як найбільш простий у застосуванні, його автор рекомендує прийняти на СТОВ «Авангард».

Якщо підприємство звітує за МСБО 16, на дату балансу має бути проведено тест на знецінення основних засобів. Сутність цього тесту полягає у порівнянні балансової вартості основних засобів зі справедливою вартістю. Знецінення відображається як зменшення первинної вартості і суми накопиченої амортизації в кореспонденції з рахунком 97, субрахунок 972 «Витрати від зменшення корисності активів» [17]. Такий підхід надає достовірну ринкову інформацію про стан активів, їх вартість та можливість їх використання і оновлення на дату балансу.

Висновки та пропозиції. Таким чином, організація бухгалтерського обліку основних засобів потребує змін. Ці зміни вбачаються в удосконаленні первинних облікових документів (застосування додаткової інформації, що стосується справедливої вартості, збитку від зменшення корисності, сумі очікуваного відшкодування активу, цінності використання активу), в розробці детального графіка документообігу щодо основних засобів, уточненні положень облікової політики щодо амортизації основних засобів та їх оцінки (переоцінки, знецінення) на дату балансу. Достовірні і повна інформація про стан основних засобів сприятиме прийняттю якісних управлінських рішень керівництвом суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бутинець Ф.Ф.* Теорія бухгалтерського обліку. Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». – 4-те вид., доп. і перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2013. – 440 с.
2. *Голов С.Ф., Єфіменко В.І.* Фінансовий та управлінський облік. – К.: ТОВ «Автоінтерсервіс», 2006. – 544 с.
3. *Гринман Г.И.* Бухгалтерский учет в сельском хозяйстве / Гринман Г.И. ; [3-е изд., перераб. и доп.]. М.: Агропромиздат, 1989. – 495 с.
4. *Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу в сільському господарстві: підручник / За ред. Ю.Я. Литвина.* – Тернопіль: Тернопіль, 1998. – 376 с.

5. Кірейцев Г.Г. Облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах / Г. Г. Кірейцев, Л. О. Іваніщенко; ред. В. Д. Гревцов ; рец. : Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Данилюк, В. І. Митрофанов. – К. : Урожай, 1987. – 176 с.
6. *Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах* / П.Т. Саблук, В.Б.Моссаковський, Л.К.Сук та ін. за ред. П.Т.Саблука, В.Б. Моссаковського. – К.: Урожай, 1998. – 416 с.
7. *Огіичук М.Ф.* Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах // Підручник. – К.: Вища освіта, 2003.
8. *Гарасим П. М.* та ін. Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей. –Тернопіль, АСТОН, 2000. – 288 с.
9. *Ткаченко Н.М.* Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – К.: Алерта, 2006. – 1080 с.
10. *Білуха М.Т.* Теорія бухгалтерського обліку. Підручник. – К.: ЗАТ «Київська книжкова фабрика», 2000. – 692 с.
11. *Завгородній В.П.*, «Бухгалтерський облік, контроль і аудит в системі управління підприємством», Київ «Ваклер ДИ-КСИ», 1997.
12. *Пушкарь М.С.* Фінансовий облік: Підручник для студентів вищих закладів освіти. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.
13. *Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби»* Затверджено наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 р. № 92.
14. *Стаття 12-1* Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
15. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) [Електронний ресурс]* / Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoii-movoiu---rik?category=bjudzhet>
16. *Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» [Електронний ресурс]* / Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoii-movoiu---rik?category=bjudzhet>
17. *Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій*, Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.

REFERENCES

1. Butynets F.F. *Teoriia bukhhalterskoho obliku* [Accounting Theory]. Pidruchnyk dlia studentiv vuziv spetsialnosti 7.050106 «Oblik i audyt». – 4-te vyd., dop. i pererob. – Zhytomyr: ZhITI, 2013. – 440 s.
2. Holov S.F., Yefimenko V.I. *Finansovyi ta upravlinskyi oblik* [Financial and management accounting], – К.: TOV «Avtointersersiv», 2006. – 544 s.
3. Hrynman H.Y. *Bukhhalterskyi uchet v sel'skom khozyaystve* [Accounting in agricultural] / Hrynman H.Y. ; [3-e uzd., pererab. y dop.]. М.: Ahropromyzzdat, 1989. – 495 s
4. *Orhanizatsiia bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu v silskomu hospodarstvi* [Organization of accounting, control and analysis in agriculture]: pidruchnyk / Za red. Iu.Ia. Lytvyna. – Ternopil: Ternopil, 1998. – 376 s
5. Kireitsev H.H. *Oblik osnovnykh zasobiv u silskohospodarskykh pidpriemstvakh* [Accounting Fixed Assets in Agricultural enterprises] / H. H. Kireitsev, L. O. Ivanishchenko; red. V. D. Hrevtsov ; rets. : F.F. Butynets, B.I. Danyliuk, V. I. Mytrofanov. – К. : Urozhai, 1987. – 176 s.
6. *Bukhhalterskyi oblik u silskohospodarskykh pidpriemstvakh* [Accounting at agricultural enterprises] / P.T. Sabluk, V.B.Mosakovskiy, L.K.Suk ta in. za red. P.T.Sabluka, V.B. Mosakovskoho. – К.: Urozhai, 1998. – 416s.
7. Ohiichuk M.F. *Bukhhalterskyi oblik na silskohospodarskykh pidpriemstvakh* [Accounting in agricultural enterprises] // Pidruchnyk. – К.: Vyscha osvita, 2003.
8. Harasym P. M. ta in. *Finansovyi oblik na pidpriemstvakh riznykh haluzei* [Financial accounting and reporting at enterprises of different industries.]. – Ternopil, ASTON, 2000. – 288 s.
9. Tkachenko N.M. *Bukhhalterskyi finansovyi oblik, opodatkuvannia i zvitnist* [Tkachenko N. M. Accounting Financial Accounting , Taxation and Reporting]: Pidruchnyk. – К.: Alerta, 2006. – 1080 s
10. Bilukha M.T. *Teoriia bukhhalterskoho obliku* [Theory of accounting]. Pidruchnyk. – К.: ZAT «Kyivska knyzhkova fabryka», 2000. – 692 s.

11. Zavorodnii V.P., «*Bukhhalterskyi oblik, kontrol i audyt v systemi upravlinnia pidpriemstvom*» [Accounting, control and audit in enterprise management system], Kyiv «Vakler DY-KSY», 1997r.

12. Pushkar M.S. *Finansovyi oblik* [Financial Accounting]. Pidruchnyk dlia studentiv vyshchych zakladiv osvity. – Ternopil: Kart-blansh, 2002. – 628 s.

13. *Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku № 7 «Osnovni zasoby»* [Regulations (standards) 7 «Fixed assets» approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of 27.04.2000 № 92] Zatverdzheno nakazom Ministerstva Finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 r. № 92

14. *Stattia 12-1 Zakonu Ukrainy «Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini»* [Article 12-1 Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» from 16.07.1999 № 996 -XIV] vid 16.07.1999 r. № 996-XIV

15. *Mizhnarodni standarty bukhhalters'koho obliku (MSBO)* [International Accounting Standards (IAS)] [Elektronnyy resurs] / Ofitsiynny veb-sayt Ministerstva finansiv Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoiu-movoju---rik?category=bjudzhet>

16. *Mizhnarodnyy standart bukhhalters'koho obliku 16 «Osnovni zasoby»* [International Accounting Standard 16 «Fixed Assets»] [Elektronnyy resurs] / Ofitsiynny veb-sayt Ministerstva finansiv Ukrayiny. – Rezhym dostupu: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti-versiia-perekladu-ukrainskoiu-movoju---rik?category=bjudzhet>

17. *Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii* [Instruction on the application of Plan of accounts assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations: approved by Order of the Finance Ministry of Ukraine dated 30.11.1999 № 291] Zatverdzheno Nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 30.11.1999 r. № 291